

Informatie over het Notarieel Archief

Wat kunnen notariële archieven u vertellen over uw voorouders? Op uw zoektocht kunnen de notariële akten van o.a. het Waterlands Archief u wellicht waardevolle informatie geven.

Geschiedenis van het notariaat

Het notariaat in Europa bestaat al sinds de derde eeuw. De Romeinen lieten al ambtelijke stukken opstellen door notarissen.

Vanaf ongeveer 1300 verspreidde het notariaat zich over West-Europa. Een belangrijke stap werd gezet door keizer Karel V die rond 1500 plakaten uitvaardigde om beunhazerij te voorkomen. Vanaf die tijd moesten notarissen zich officieel vestigen en worden geadmitteerd (toegelaten). De klant kreeg het originele document mee naar huis maar Karel verplichtte de notarissen wel tot het bewaren van afschriften. Eeuwenlang bleef het notariaat onveranderd. Tot de Franse tijd. Napoleon reorganiseerde het notariaat in 1811. De originele stukken werden vanaf dat moment door de notaris bewaard; de klant kreeg een duplicaat mee.

Het Notarieel Archief in het Waterlands Archief

In het Waterlands Archief worden de archieven van de regionale notarissen uit de periode 1575-1935 bewaard. Een dankbare bron voor wie bezig is met zijn of haar familiegeschiedenis. Wat kunnen we tegen komen in deze akten? Allereerst testamenten. Ten tijde van de Republiek (1588-1795) maakte niet alleen de notaris maar ook het gerecht (de schepenen) en de secretaris van stad of dorp testamenten op. Wat betreft het erfrecht wordt onderscheid gemaakt tussen het erfrecht bij versterf of *ab intestato* en het testamentair erfrecht. Daarnaast is er het mutueel testament waarbij echtgenoten elkaar wederzijds bevoordeelden. Ook ongehuwde broers of zusters lieten een mutueel testament opstellen.

Naast de testamenten vinden we in het Notarieel Archief ook codicillen, boedelinventarissen, boedelscheidingen, huwelijkse voorwaarden, contracten van bevrachting, attestaties (getuigenverklaringen), insinuaties (aanmaningen) en procuraties (volmachten).

Voer voor genealogen

Voor genealogen zijn met name de akten waarin de boedel onder erfgenamen wordt verdeeld van belang. Maar ook die waarin ongehuwde vrouwen de vermoedelijke vader aanklagen. Verder interessante akten zijn boedelscheidingen en huwelijkse voorwaarden waarbij de personen nog minderjarig zijn en daarom worden vergezeld door hun ouders of voogden.

Index op een gedeelte van het Notarieel Archief

Bij het Noord-Hollands Archief in Haarlem wordt gewerkt aan een index op het gehele notarieel archief van Noord-Holland, ook van het gedeelte dat bij het Waterlands Archief wordt bewaard. Dit kaartstelsel is in Haarlem aanwezig, en daar op de studiezaal aan de Kleine Houtweg te doorzoeken. [Voor meer informatie](#)